

**פיתוח, כתיבה ועיצוב:
מאיר אביטן**

**סוגיא 1 – זמני תפילה מסכת ברכות
סוגיא 2- מצא פירות מפוזרין וכמה? אילו מציאות**

הוראת הגמרא

מיומא ניסוי

שלושת הפרקים הראשונים של מסכת ברכות עוסקים בדיני קריאת שמע ,
פרק רביעי וחמישי מבארים את דיני התפילה .

המונח "תפילה" כוונתו תפילת העמידה = תפילת שמונה עשרה .

על פי הרמב"ם מצוות התפילה מן התורה וצריך להתפלל בכל יום .

עד חורבן בית המקדש הראשון לא היה לתפילה נוסח קבוע ולא זמן קבוע ולא מספר
קבוע של תפילות ביום. אדם היה יכול להתפלל בכל עת שירצה ויש מתפלל תפילה
אחת ביום ויש מתפללין הרבה .

לאחר שעם ישראל גלה לבבל והיה חשש שתשכח לשון הקודש ולא ידעו העם
להתפלל, התקין עזרא הסופר ובית דינו נוסח קבוע של תפילה הכולל שמונה עשרה
ברכות.

וכן התקין שיהא מניין תפילות כמניין קורבנות הציבור שהיו מביאים בבית המקדש ,
בבוקר תפילת שחרית כנגד קרבן תמיד של שחר, אחר הצהרים תפילת מנחה כנגד
קרבן תמיד של בין הערביים ותפילת ערבית כנגד הקטרת איברי התמיד של בין
הערביים שהיו מקטירים אותו על המזבח כל הלילה ותפילת מוסף כנגד קרבן מוסף
שהיו מקריבים בשבתות , ראשי חודשים ומועדים.

משנתנו עוסקת בזמנים שקבעו חכמים לתפילות העמידה (שמונה עשרה) בשחרית ,
מנחה, ערבית ומוסף.

מבוא לסוגיא

מבנה ולשון הסוגיא

הרקע של הסוגיא

דרכי טיעון תלמודיים

הסוגיא כמכלול

ההשלכות של הסוגיא

מבוא לסוגיא

שלושת הפרקים הראשונים
של מסכת ברכות עוסקים
בדיני קריאת שמע ,

פרק רביעי וחמישי
מבארים את דיני התפילה .

המונח "תפילה" כוונתו תפילת העמידה = תפילת שמונה עשרה .
על פי הרמב"ם מצוות התפילה מן התורה וצריך להתפלל בכל יום .

עד חורבן בית המקדש הראשון לא היה לתפילה נוסח קבוע ולא זמן
קבוע ולא מספר קבוע של תפילות ביום.
אדם היה יכול להתפלל בכל עת שירצה ויש מתפלל תפילה אחת
ביום ויש מתפללין הרבה .

לאחר שעם ישראל גלה לבבל והיה חשש שתשכח לשון הקודש ולא ידעו העם להתפלל, התקין עזרא הסופר ובית דינו נוסח קבוע של תפילה הכולל שמונה עשרה ברכות.

וכן התקין עזרא הסופר שיהא מניין תפילות כמניין קורבנות הציבור שהיו מביאים בבית המקדש, בבוקר תפילת שחרית כנגד קרבן תמיד של שחר, אחר הצהרים תפילת מנחה כנגד קרבן תמיד של בין הערביים ותפילת ערבית כנגד הקטרת איברי התמיד של בין הערביים שהיו מקטירים אותו על המזבח כל הלילה ותפילת מוסף כנגד קרבן מוסף שהיו מקריבים בשבתות, ראשי חודשים ומועדים.

משנתנו עוסקת בזמנים שקבעו חכמים לתפילות העמידה (שמונה עשרה) בשחרית, מנחה, ערבית ומוסף.

תפלת השחר עד חצות רבי יהודה אומר

עד ארבע שעות תפלת המנחה עד

הערב רבי יהודה אומר עד פלג המנחה

תפלת הערב אין לה קבע ושל מוספים כל היום (רבי יהודה אומר עד

שבע שעות): **נמרא¹** ורמינהו מצותה עם הנץ החמה כדי שיסמוך גאולה

לתפלה ונמצא מתפלל ביום **כי תניא** ההיא לותיקין דא"ר יוחנן ותיקין היו

גומרים אותה עם הנץ החמה **וכ"ע** עד חצות ותו לא והאמר רב מרי בריה

דרב הונא בריה דרבי ירמיה בר אבא אמר רבי יוחנן טעה ולא התפלל ערבית מתפלל בשחרית שתים שחרית

מתפלל במנחה שתים **כולי יומא מצלי ואזיל** עד חצות יהבי ליה שכר תפלה בזמנה מבאן ואילך שכר

תפלה יהבי ליה שכר תפלה בזמנה לא יהבי ליה **איבעיא** להו טעה ולא התפלל מנחה מהו שיתפלל

ערבית שתים אם תמצא לומר טעה ולא התפלל ערבית מתפלל שחרית שתים משום דחר יומא הוא דכתיב ויהי ערב

ויהי בקר יום אחד אבל הכא תפלה במקום קרבן היא וכיון דעבר יומו בטל קרבנו או דילמא כיון דצלותא

רחמי היא כל אימת דבעי מצלי ואזיל **תא שמע** דאמר רב הונא בר יהודה אמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן טעה ולא

התפלל מנחה מתפלל ערבית שתים ואין בזה משום דעבר יומו בטל קרבנו **מיתיבי** מעות לא יוכל לתקן

וחסרון לא יוכל להמנות מעות לא יוכל לתקן זה שבטל קריאת שמע של ערבית וקריאת שמע של שחרית או תפלה של

ערבית או תפלה של שחרית וחסרון לא יוכל להמנות זה שנמנו חביריו לדבר מצוה ולא נמנה עמהם **אמר רבי יצחק**

אמר רבי יוחנן הכא במאי עסקינן שבטל במזיד. **אמר רב אשי** דיקא נמי דקתני בטל ולא קתני טעה שמע מינה:

מבנה ולשון הסוגיא

הרקע של הסוגיא

דרכי טיעון תלמודיים

הסוגיא כמכלול

ההשלכות של הסוגיא

כל היחידה

חלקי הסוגיא

הבנת הלשון

מינוח תלמודי

פיסוק

מונחים לשוניים
המציינים קושיא,
שאלת הבהרה

היכי דמי:

קושיא / שאלת הבהרה
כיצד הוא דומה שאלה
המבררת את המקרה
או המצב המיוחד בו
נאמרו הדברים

בעי:

קושיא / שאלת
הבהרה שאל אותו
לגבי מקרה חדש
שלא נתברר
פתיחה לשאלה
ששאל אמורא את
חברו

תפלת השחר עד חצות רבי יהודה אומר
עד ארבע שעות תפלת המנחה עד
הערב רבי יהודה אומר עד פלג המנחה
תפלת הערב אין לה קבע ושל מוספים כל היום (רבי יהודה אומר עד

שבע שעות): גמרא¹ ורמינהו מצותה עם הנץ החמה כדי שיסמוך גאולה

לתפלה ונמצא מתפלל ביום² כי תניא ההיא לותיקין דא"ר יוחנן ותיקין היו

גומרים אותה עם הנץ החמה³ וכ"ע עד חצות ותו לא והאמר רב מרי בריה

דרב הונא בריה דרבי ירמיה בר אבא אמר רבי יוחנן טעה ולא התפלל ערבית מתפלל בשחרית שתיים שחרית

מתפלל במנחה שתיים⁴ כולי יומא מצלי ואזיל עד חצות יהבי ליה שכר תפלה בזמנה מכאן ואילך שכר

תפלה יהבי ליה שכר תפלה בזמנה לא יהבי ליה¹ איבעיא להו טעה ולא התפלל מנחה מהו שיתפלל

ערבית שתיים אם תמצא לומר טעה ולא התפלל ערבית מתפלל שחרית שתיים משום דחד יומא הוא דכתיב ויהי ערב

ויהי בקר יום אחד אבל הכא תפלה במקום קרבן היא וכיון דעבר יומו בטל קרבנו או דילמא כיון דצלזתא

רחמי היא כל אימת דבעי מצלי ואזיל² תא שמע דאמר רב הונא בר יהודה אמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן טעה ולא

התפלל מנחה מתפלל ערבית שתיים ואין בזה משום דעבר יומו בטל קרבנו³ מיתיבי מעות לא יוכל לתקן

וחסרון לא יוכל להמנות מעות לא יוכל לתקן זה שבטל קריאת שמע של ערבית וקריאת שמע של שחרית או תפלה של

ערבית או תפלה של שחרית וחסרון לא יוכל להמנות זה שנמנו חביריו לדבר מצוה ולא נמנה עמהם⁴ אמר רבי יצחק

אמר רבי יוחנן הכא במאי עסקינן שבטל במזיד.⁵ אמר רב אשי דיקא נמי דקתני בטל ולא קתני טעה שמע מינה:

מבנה ולשון הסוגיא

הרקע של הסוגיא

דרכי טיעון תלמודיים

הסוגיא כמכלול

ההשלכות של הסוגיא

תיקו :

תשובה
תעמד השאלה עומדת
ללא פתרון.

מונחים לשוניים
המציינים תשובת
הבהרה , סיוע

כל היחידה

הבנת הלשון

מינוח תלמודי

פיסוק

חלקי הסוגיא

סוגיא 1

סוגיא 2

תפלת

השחר עד חצות רבי יהודה אומר

עד ארבע שעות תפלת המנחה עד

הערב רבי יהודה אומר עד פלג המנחה

תפלת הערב אין לה קבע ושל מוספים כל היום (רבי יהודה אומר עד

שבע שעות): נמרא¹ ורמינחו מצותה עם הנץ החמה כדי שיסמוך גאולה

לתפלה ונמצא מתפלל ביום² כי תניא הריא לותיקין דא"ר יוחנן ותיקין היו

גומרים אותה עם הנץ החמה³ וכ"ע עד חצות ותו לא והאמר רב מרי בריה

דרב הונא בריה דרבי ירמיה בר אבא אמר רבי יוחנן טעה ולא התפלל ערבית מתפלל בשחרית שתים שחרית

מתפלל במנחה שתים⁴ כולי יומא מצלי ואזיל עד חצות יהבי ליה שכר תפלה בזמנה מבאן ואילך שכר

תפלה יהבי ליה שכר תפלה בזמנה לא יהבי ליה¹ איבעיא להו טעה ולא התפלל מנחה מהו שיתפלל

ערבית שתים אם תמצא לומר טעה ולא התפלל ערבית מתפלל שחרית משום דחד יומא הוא דבתיב ויהי ערב

ויהי בקר יום אחד אבל הכא תפלה במקום קרבן היא וכיון דעבר יומו בטל קרבנו או דילמא כיון דצלולתא

רחמי היא כל אימת דבעי מצלי ואזיל² תא שמע דאמר רב הונא בר יהודה אמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן טעה ולא

התפלל מנחה מתפלל ערבית שתים ואין בזה משום דעבר יומו בטל קרבנו³ מיתבי מעות לא יוכל לתקן

וחסרון לא יוכל להמנות מעות לא יוכל לתקן זה שבטל קריאת שמע של ערבית וקריאת שמע של שחרית או תפלה של

ערבית או תפלה של שחרית וחסרון לא יוכל להמנות זה שנמנו חביריו לדבר מצוה ולא נמנה עמהם⁴ אמר רבי יצחק

אמר רבי יוחנן הכא במאי עסקינן שבטל במזיד⁵ אמר רב אשי דיקא נמי דקתני בטל ולא קתני טעה שמע מינה:

שאלה - (סתירה בין המשנה לברייתא)

תשובה - (על ידי אוקימתא וסיוע ע"י רבי יוחנן)

שאלה -

תשובה -

הצגת הבעיה

בירור הסבר 2 הצדדים של הבעיה

פתרון הבעיה

קושיא על אמורא מהברייתא

תירוץ ע"י אוקימתא דיוק מהברייתא

סוגיא 1

סוגיא 2

מבנה ולשון הסוגיא

הרקע של הסוגיא

דרכי טיעון תלמודיים

הסוגיא כמכלול

ההשלכות של הסוגיא

כל היחידה

הבנת הלשון

מינוח תלמודי

חלקי הסוגיא

סוגיא 2- מצא פירות מפוזרין וכמה? אילו מציאות

פתיחה

שאלה בירור

תשובת ביאור

שאלה בירור

תשובה אוקימתא

שאלה בירור 1

שאלה בירור 2

שאלה בירור 3

שאלה בירור 4

מסקנא

כל היחידה

הבנת הלשון

מינוח תלמודי

פיסוק

חלקי הסוגיא

מצא פירות מפורזין וכמה? א"ר יצחק: קב בארבע אמות. היכי דמי? אי דרך נפילה אפילו טובא נמי, ואי דרך הינוח אפילו בציר מהכי נמי לא! א"ר עוקבא בר חמא: במכנשתא דבי דרי עסקינן: קב בארבע אמות דנפיש טרחייהו לא טרח איניש ולא הדר אתי ושקיל להו, אפקורי מפקר להו; בציר מהכי טרח והדר, אתי ושקיל להו, ולא מפקר להו. **בעי רבי ירמיה: חצי קב בשתי אמות מהו?** קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דנפיש טרחייהו; חצי קב בשתי אמות כיון דלא נפיש טרחייהו לא מפקר להו? או דלמא משום דלא חשיבי, וחצי קב בשתי אמות, כיון דלא חשיבי מפקר להו? **קביים בשמונה אמות מהו?** קב בארבע אמות טעמא מאי? - משום דנפיש טרחייהו, וכ"ש קביים בשמונה אמות: כיון דנפישא טרחייהו טפי מפקר להו? או דלמא משום דלא חשיבי, וקביים בשמונה אמות כיון דחשיבי לא מפקר להו? **קב שומשמין בארבע אמות מהו?** קב בארבע אמות טעמא מאי? - משום דלא חשיבי, ושומשמין כיון דחשיבי לא מפקר להו? או דלמא משום דנפיש טרחייהו, וכ"ש שומשמין, כיון דנפיש טרחייהו טפי - מפקר להו? **קב תמרי בארבע אמות, קב רמוני בארבע אמות מהו?** קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דלא חשיבי? קב תמרי בארבע אמות, קב רמוני בארבע אמות נמי: כיון דלא חשיבי מפקר להו? או דלמא משום דנפישא טרחייהו, וקב תמרי בארבע אמות וקב רמוני בארבע אמות כיון דלא נפיש טרחייהו לא מפקר להו מאי? **תיקו.**

ומשום דנפיש טרחייהו, וכ"ש שומשמין, כיון דנפיש טרחייהו טפי - מפקר להו? או דלמא משום דלא חשיבי, ושומשמין כיון דחשיבי לא מפקר להו? או דלמא משום דנפישא טרחייהו, וקב תמרי בארבע אמות וקב רמוני בארבע אמות כיון דלא נפיש טרחייהו לא מפקר להו מאי? תיקו.

מבנה ולשון הסוגיא

הרקע של הסוגיא

דרכי טיעון תלמודיים

הסוגיא כמכלול

ההשלכות של הסוגיא

פתיחה

שאלה בירור

תשובת ביאור

שאלה בירור

תשובה אוקימתא

שאלה בירור 1

שאלה בירור 2

שאלה בירור 3

שאלה בירור 4

מסקנא

כל היחידה

הבנת הלשון

מינוח תלמודי

פיסוק

חלקי הסוגיא

מצא פירות מפוזרין וכמה? א"ר יצחק: קב בארבע אמות. היכי דמי? אי דרך נפילה אפילו טובא נמי, ואי דרך הינוח אפילו בציר מהכי נמי לא! א"ר עוקבא בר חמא: במכנשתא דבי דרי עסקינן: קב בארבע אמות דנפיש טרחייהו לא טרח איניש ולא הדר אתי ושקיל להו, אפקורי מפקר להו; בציר מהכי טרח והדר, אתי ושקיל להו, ולא מפקר להו. **בעי רבי ירמיה: חצי קב בשתי אמות מהו?** קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דנפיש טרחייהו: חצי קב בשתי אמות כיון דלא נפיש טרחייהו לא מפקר להו? או דלמא משום דלא חשיבי, וחצי קב בשתי אמות, כיון דלא חשיבי מפקר להו? **קביים בשמונה אמות מהו?** קב בארבע אמות טעמא מאי? - משום דנפיש טרחייהו, וכ"ש קביים בשמונה אמות: כיון דנפישא טרחייהו טפי מפקר להו? או דלמא משום דלא חשיבי, וקביים בשמונה אמות כיון דחשיבי לא מפקר להו? **קב שומשמין בארבע אמות מהו?** קב בארבע אמות טעמא מאי? - משום דלא חשיבי, ושומשמין כיון דנפיש טרחייהו טפי - מפקר להו? **קב תמרי בארבע אמות, קב רמוני בארבע אמות מהו?** קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דלא חשיבי? קב תמרי בארבע אמות, קב רמוני בארבע אמות נמי: כיון דלא חשיבי מפקר להו? או דלמא משום דנפישא טרחייהו, וקב תמרי בארבע אמות וקב רמוני בארבע אמות כיון דלא נפיש טרחייהו לא מפקר להו מאי? **תיקו.**

ומשום דנפיש טרחייהו טפי - מפקר להו? וקב תמרי בארבע אמות, קב רמוני בארבע אמות נמי: כיון דלא חשיבי מפקר להו? או דלמא משום דנפישא טרחייהו, וקב תמרי בארבע אמות וקב רמוני בארבע אמות כיון דלא נפיש טרחייהו לא מפקר להו מאי? **תיקו.**

היכי דמי = איך מדובר אי = אם
טובא = יותר נמי = גם
בציר = פחות מהכי = מכך
במכנשתא = בשעת אסיפת הגרנות
עסקינן = אנו עוסקים
דנפיש טרחייהו = שמרובה הטרחה
איניש = איש
ולא הדר = לא חוזר
ושקיל = לוקח
אפקורי מפקר = הוא מפקיר
בציר = פחות
הדר = חוזר
אתי = בא בעי = שאל
טפי = יותר

מבנה ולשון הסוגיא

הרקע של הסוגיא

דרכי טיעון תלמודיים

הסוגיא כמכלול

ההשלכות של הסוגיא

מדות נפח.

קב:

איפה – 3 סאים.

סאה – 6 קבים.

קב – 4 לוגים.

לוג 0.55 ליטר

קב 2.2 ליטר

קב

לוג

ליטר 2.2 ליטר 0.55

מונחים הלכתיים

עניני ריאליה

עניני מבוא

לתושב"ע

וּמִשְׁכָּר כְּמוֹן לֶשׁוֹן וְלִטְוֵה אֲרָגְמָן
וּמִזְוִיָּן הֵן : מֵלֵא שִׁטּוֹל - סֵל דְּבוּלָה :
אֲנִשְׁוִרִיא - בְּנֵי מִפְרָשׁ : אֲנִי וְכִנְוִי
חֲשׁוֹב פִּיזוֹר : קֵב - מִשְׁוֹר בְּאֲרֵבֶּעַ
אֲמוֹת אֲבֵל בְּנֵי אֲחִישָׁה לֹא הָיוּ פִיזוֹר
וְעִמְמָה מִפְרָשׁ וְחִזְלִי : אִי דֶרֶךְ נְפִילָה.
אֵשׁ מִלֵּאשׁ דֶּרֶךְ נְפִילָה שִׁים לְדַעַת
שֵׁלֹא הִנֵּחְוּ עַם מִדַּעַת אֱלֹהִים נִפְלו :
אֲפִילוֹ טוֹבֵא - מִקֵּב כְּמוֹ דְּכִיּוֹן דְּאִין
בְּהֵן סִימָן אִילֻשׁוֹ מִיֵּאשׁ : וְאִי דֶרֶךְ
הִיטָה וְכִי - טַחִיד לַחֲזוֹר וְלִישָׁלָן :
בְּמִכְנֶשֶׁת דְּבִי דְרִי - בְּשַׁעַת אֲסִיפָה
נִרְטָה וְשָׁתָן דָּשֵׁן בְּעִלְיוֹהֵן וְכִשְׁלִי אֵת
הַפִּיקָר וְטַחֲדוֹ אֵלֹו : נִפִּישׁ טִרְחִייהוּ -
לִקְבָּלָן : בְּלִיד מַהֲבִי - אֵשׁ הִיָּה פִּזוֹרָן
בְּפִחוֹת מִקֵּן : מִשּׁוֹם דְּלֹא חֲשִׁיבִי -
פְּלִיָּה קֵב פִּזוֹת לְטַחֲדוֹת עִלְיוֹהֵן טוֹרַח
קִיטוֹךְ שֵׁל אֲרֵבֶּעַ אֲמוֹת : שׁוֹמְשִׁמִּין -
דִּקֵּן מֵלֵא וְיֵשׁ טוֹרַח בְּקִיבּוֹלָן וְיֵתֵר
מַחֲסִין אֲבֵל דְּמִיָּה וְקִרְדִּין : תַּמְרִים
וְרַמְשִׁין - גִּסִּים הֵן וְאִין טוֹרַח בְּקִיבּוֹלָן
יֵאֻשׁ

'מצא פירות מפוזרין' וכמה? א"ר יצחק: קב
בארבע אמות. היכי דמי? אי דרך נפילה
אפילו טובא נמי, ואי דרך הינוח אפילו
בציר מהכי נמי לא! א"ר עוקבא בר חמא:
במכנשתא דבי דרי עסקינן: קב בארבע אמות
דנפיש טרחייהו לא טרח איניש ולא הדר אתי
ושקיל להו, אפקורי מפקר להו; בציר מהכי
טרח והדר, אתי ושקיל להו, ולא מפקר להו.
בעי רבי ירמיה: חצי קב בשתי אמות מהו?
קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דנפיש
טרחייהו; חצי קב בשתי אמות כיון דלא נפיש
טרחייהו לא מפקר להו? או דלמא משום דלא
חשיבי, וחצי קב בשתי אמות, כיון דלא חשיבי
מפקר להו? קביים בשמונה אמות מהו? קב
בארבע אמות
טעמא מאי? - משום דנפיש טרחייהו, וכ"ש
קביים בשמונה אמות: כיון דנפישא טרחייהו
טפי מפקר להו? או דלמא משום דלא חשיבי,
וקביים בשמונה אמות כיון דחשיבי לא מפקר
להו? קב שומשמין בארבע אמות

מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? - משום דלא חשיבי, ושומשמין כיון
דחשיבי לא מפקר להו? או דלמא משום דנפיש טרחייהו, וכ"ש שומשמין, כיון
דנפיש טרחייהו טפי - מפקר להו? קב תמרי בארבע אמות, קב רמוני בארבע
אמות מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דלא חשיבי? קב תמרי
בארבע אמות, קב רמוני בארבע אמות נמי: כיון דלא חשיבי מפקר להו? או
דלמא משום דנפישא טרחייהו, וקב תמרי בארבע אמות וקב רמוני בארבע
אמות כיון דלא נפיש טרחייהו לא מפקר להו מאי? תיקו.

מדות שטח.

אמה:

אמה = 6 טפחים

טפח = 8.2 ס"מ

אמה = 48.5 ס"מ

4 אמות = 194 ס"מ
(כמעט 2 מטר)

קב בארבע אמות

1	2	3	4
			3
			2
			1

מבנה ולשון הסוגיא

הרקע של הסוגיא

דרכי טיעון תלמודיים

הסוגיא כמכלול

ההשלכות של הסוגיא

במכנשתא דבי דרי עסקינן

המשנה עוסקת באדם שמצא גרעיני תבואה בסביבות הגורן שם דשו אותו.

לפעמים הבעלים אחרים הדישה בזמן שאוספים את התבואה שכחו חלק מהתבואה, אם הכמות היא קב בארבע אמות יש להניח שלא יחזרו לקחתם דנפיש טרחייהו הטרחה מרובה לאספם ולא טרח איניש ולא הדר שקיל להו אדם אינו טורח ולא יחזור ויבוא לקחת אותם אלא אפקורי מפקר להו, הוא מפקירם.

אבל בציר מהכי, אם השטח קטן יותר טרח והדר אתי ושקיל להו ולא מפקיר להו, הוא יטרח ויחזר לקחתם ולא יפקיר אותם כי הטרחא קטנה.

מבנה ולשון הסוגיא

הרקע של הסוגיא

דרכי טיעון תלמודיים

הסוגיא כמכלול

ההשלכות של הסוגיא

מצא פירות מפוזרין וכמה? א"ר יצחק: קב בארבע אמות. היכי דמי? אי דרך נפילה אפילו טובא נמי, ואי דרך הינוח אפילו בציר מהכי נמי לא! א"ר עוקבא בר חמא: במכנשתא דבי דרי עסקינן: קב בארבע אמות דנפיש טרחייהו לא טרח איניש ולא הדר אתי ושקיל להו, אפקורי מפקר להו; בציר מהכי טרח והדר, אתי ושקיל להו, ולא מפקר להו. בעי רבי ירמיה: חצי קב בשתי אמות מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דנפיש טרחייהו; חצי קב בשתי אמות כיון דלא נפיש טרחייהו לא מפקר להו? או דלמא משום דלא חשיבי, וחצי קב בשתי אמות, כיון דלא חשיבי אחר ליה דריות דמאמר טעמא מאי? רב

הגורן הוא המקום שאליו היו מביאים את התבואה לאחר הקציר, ושם היו דשים את התבואה, כדי להפריד בין הגרעינים לבין הקש העוטף אותם.

לאחר הדיש היו זורים ומפזרים את התבואה, כדי שהגרעינים הכבדים יותר יפלו על הארץ, ואילו התבן והמוץ יעופו ברוח. לשם כך נהגו להקים את הגורן על קרקע סלעית, במקום גבוה, כדי שהרוח תסייע בהעפת המוץ. הגורן הוקמה לרוב מחוץ לעיר, כדי שהאבק והמוץ לא יזיקו לאנשי העיר. במשנה קבעו שיש להרחיק את הגורן נ' אמה מהעיר (משנה, מסכת בבא בתרא, פרק ב, משנה ח)

תקופת הדיש הייתה לאחר הקציר. בשאר ימות השנה שימשה רחבת הגורן שבקרבת העיר לצורכי הציבור ושימשה גם כמקום כינוסים, טקסים. למשל: במלכים א, כ"ב 10 מסופר כי בגורן, לפני שער שומרון, ישבו אחזיה מלך ישראל ויהושפט מלך יהודה לפני צאתם לקרב נגד ארם והקשיבו לדברי הנביאים המתנבאים לפניהם.

במכנשתא דבי דרי

רש"י (ד"ה במכנשתא): מבואר שכוונת הגמרא ב"מכנשתא דבי דרי", היינו גם למקום המיוחד וגם לזמן המיוחד –

מקום המיוחד שדשים את התבואה, ובזמן אסיפת הגרנות.

והיות שהבעלים כבר לקח את רוב התבואה, והשאר שם מעט תבואה – שיעור קב, בצורה מפורזת – על ארבע אמות, ברור שהוא מפקיר אותה.

הינות וכי... מחד נחזור ונבטן:

במכנשתא דבי דרי - בשעת אסיפת גרנות וסלק דקן בעליהן ונשלו את הקציר וטמרו ללו: נפיש טרחייהו - לקבילן: כליר מהכי - אם היה פזורן

כל היחידה

מונחים הלכתיים

עניני ריאליה

עניני מבוא לתושב"ע

וּמִשְׁךָ כִּמְיוֹן לִסְוֹן וְלִבְנוֹת אֲרָמֹן
וּמִזְוִיָּן הֵן : מֵלֵא עִיבֹל - סֵל דְּבִילָה :
אֲנִפּוּרִיא - בְּנֵא' מִפְּרֵשׁ : **נְבִי'** וְכוּנִי
חֲסִיב פִּיזוּר : קֶב - מִפּוֹרֵר בְּאֲרֵב
אֲחֻס אֲבֵל בְּנ' אֲחֻס לֹא הוּי פִּיזוּר
וְעִמְמֵא מִפְּרֵשׁ וְחִיל : אִי דֶרֶךְ נְפִילָה
אֵס מִגֵּאֵס דֶּרֶךְ נְפִילָה שִׁים לְדַעַת
שֵׁלֹא אֲנִיחֻו שֵׁס מִדַּעַת אֵלֹא נִפְלו :
אֲפִילוּ מִבֵּא - מִקֶּב גִּמִּי דְכִיּוֹן דִּאִין
בֶּהֱן סִימֹן חִילֻשִׁי מִיֵּאֵשׁ : וְחִי דֶרֶךְ
הִיטֵח וכו' - עֲחִיד לִחְזוֹר וְלִישְׁלֹן :
בְּמִכְנֵסֶהָ דְבִי דְרִי - בִּשְׁעָה אֲסִיפֵת
נִרְטֵח וְכֵאן דֶּהֱן בְּעִלְיוֹן וְכִשְׂרֵי אֵת
הַעִיָקֵר וְטַחְרֻו אֵלֹו : נִפִּישׁ עֲרִחִיחֻו
לִקְבֹּלֵן : בְּלִיד מִהֵב - אֵס הִיָּה פּוֹרֵן
בְּפִחוֹת מִכֵּן : מִשּׁוֹס דִּלֹא חֲסִיבִי
עֲלִיָּה קֶב פִּיזוּס לִפְרוּחַ עֲלִיוֹן טוֹרַח
קִיבּוֹךְ סֵל אֲרֵבֵּת אֲחֻס : שִׁימְשִׁמִּין
דִּקֵּין מֵאֵל וִישׁ טוֹרַח בְּקִיבּוֹלֵן וְיִתֵּר
מִחֲסִין אֲבֵל דְּמִיָּה יִקְרֵין : תִּמְרִים
וְרִמְזִין - גִּסִּים הֵן וְחִין טוֹרַח בְּקִיבּוֹלֵן
וְיִלּוֹשׁ

מִצָּא פִירוֹת מִפּוֹזְרִין וְכַמָּה? א"ר יִצְחָק: קָב
בְּאַרְבַּע אַמּוֹת. הֵיכִי דְמִי? אִי דֶרֶךְ נִפְּלָה
אֶפִּילוּ טוֹבָא נְמִי, וְאִי דֶרֶךְ הִינוּחַ אֶפִּילוּ
בְּצִיר מֵהֵכִי נְמִי לֹא! א"ר עֻקְבָּא בֶר חֲמַא:
בְּמִכְנַשְׁתָּא דְבִי דְרִי עֲסָקִין: קָב בְּאַרְבַּע אַמּוֹת
דְּנִפִּישׁ טִרְחִייהוּ לֹא טִרַח אִינִישׁ וְלֹא הִדֵּר אֶתִּי
וְשָׁקִיל לֵהוּ, אֶפְקוּרִי מִפְּקָר לֵהוּ; בְּצִיר מֵהֵכִי
טִרַח וְהִדֵּר, אֶתִּי וְשָׁקִיל לֵהוּ, וְלֹא מִפְּקָר לֵהוּ.
בְּעִי רַבִּי יִרְמְיָה: חֲצִי קָב בִּשְׁתֵּי אַמּוֹת מֵהוּ?
קָב בְּאַרְבַּע אַמּוֹת טַעֲמָא מֵאִי? מִשּׁוּם דְּנִפִּישׁ
טִרְחִייהוּ; חֲצִי קָב בִּשְׁתֵּי אַמּוֹת כִּיּוֹן דְּלֹא נִפִּישׁ
טִרְחִייהוּ לֹא מִפְּקָר לֵהוּ? אוּ דְלִמָּא מִשּׁוּם דְּלֹא
חֲשִׁיבִי, וְחֲצִי קָב בִּשְׁתֵּי אַמּוֹת, כִּיּוֹן דְּלֹא חֲשִׁיבִי
מִפְּקָר לֵהוּ? קַבִּיִּים בְּשִׁמוּנָה אַמּוֹת מֵהוּ?
קָב בְּאַרְבַּע אַמּוֹת
טַעֲמָא מֵאִי? - מִשּׁוּם דְּנִפִּישׁ טִרְחִייהוּ, וְכ"ש
קַבִּיִּים בְּשִׁמוּנָה אַמּוֹת: כִּיּוֹן דְּנִפִּישָׁא טִרְחִייהוּ
טַפִּי מִפְּקָר לֵהוּ? אוּ דְלִמָּא מִשּׁוּם דְּלֹא חֲשִׁיבִי,
וְקַבִּיִּים בְּשִׁמוּנָה אַמּוֹת כִּיּוֹן דְּחֲשִׁיבִי לֹא מִפְּקָר
לֵהוּ? קָב שׁוּמְשָׁמִין בְּאַרְבַּע אַמּוֹת

מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? - משום דלא חשיבי, ושומשמין כיון
 דחשיבי לא מפקר להו? או דלמא משום דנפיש טרחיהו, וכ"ש שומשמין, כיון
 דנפיש טרחיהו טפי -מפקר להו? קב תמרי בארבע אמות, קב רמוני בארבע
 אמות מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דלא חשיבי? קב תמרי
 בארבע אמות, קב רמוני בארבע אמות נמי: כיון דלא חשיבי מפקר להו? או
 דלמא משום דנפישא טרחיהו, וקב תמרי בארבע אמות וקב רמוני בארבע
 אמות כיון דלא נפיש טרחיהו לא מפקר להו מאי? תיקו.

מבנה ולשון הסוגיא

הרקע של הסוגיא

דרכי טיעון תלמודיים

הסוגיא כמכלול

ההשלכות של הסוגיא

כל היחידה

מונחים הלכתיים

עניני ריאליה

עניני מבוא לתושב"ע

ארבע בעיות של ר' ירמיה

מה המניע בהפקרת תבואה
האם טורח האיסוף מבלי
להתייחס לחשיבות החפץ או יש
כאן גורם נוסף פחיתות ערך .

רבי ירמיה הסתפק מהו הדין בקב
שומשומין בארבע אמות, היות ומצד
אחד הם יקרים יותר מסתם פירות
ואילו מצד שני יותר קשה לאסוף
אותם משאר הפירות.

בעיה נוספת לפי הנוסח שבפנינו, מה
הדין של קב תמרים וקב רמונים
בארבע אמות. אמנם מצד אחד הם
לא חשובים כל כך, אבל מצד שני אין
טורח גדול כל כך באסיפתם כמו
פירות אחרים, ואם כן אולי הבעלים
לא מפקיר אותם בשיעור זה.

מבנה ולשון הסוגיא

הרקע של הסוגיא

דרכי טיעון תלמודיים

הסוגיא כמכלול

ההשלכות של הסוגיא

מצא פירות מפוזרין וכמה? א"ר יצחק: קב
בארבע אמות. **היכי דמי?** אי דרך נפילה
אפילו טובא נמי, ואי דרך הינוח אפילו
בציר מהכי נמי לא! **א"ר עוקבא בר חמא:**
במכנשתא דבי דרי עסקינן: קב בארבע אמות
דנפיש טרחייהו לא טרח איניש ולא הדר אתי
ושקיל להו, אפקורי מפקר להו; בציר מהכי
טרח והדר, אתי ושקיל להו, ולא מפקר להו.

בעי רבי ירמיה: חצי קב בשתי אמות מהו?
קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דנפיש
טרחייהו; חצי קב בשתי אמות כיון דלא נפיש
טרחייהו לא מפקר להו? או דלמא משום דלא
חשיבי, וחצי קב בשתי אמות, כיון דלא חשיבי
מפקר להו? **קביים בשמונה אמות מהו?**
קב בארבע אמות

טעמא מאי? - משום דנפיש טרחייהו, וכ"ש
קביים בשמונה אמות: כיון דנפישא טרחייהו
טפי מפקר להו? או דלמא משום דלא חשיבי,
וקביים בשמונה אמות כיון דחשיבי לא מפקר
להו? **קב שומשמין בארבע אמות**

מאי? - משום דלא חשיבי, ושומשמין כיון
שא משום דנפיש טרחייהו, וכ"ש שומשמין, כיון
שא? **קב תמרי בארבע אמות, קב רמוני בארבע**
טעמא מאי? משום דלא חשיבי? קב תמרי
בארבע אמות נמי: כיון דלא חשיבי מפקר להו? או
דלמא משום דנפישא טרחייהו, וקב תמרי בארבע אמות וקב רמוני בארבע
אמות כיון דלא נפיש טרחייהו לא מפקר להו מאי? **תיקו.**

היכי דמי?

שאלת הגמרא וכמה? היא שאלה כפולה כמה פירות
ועל פני איזה שטח פיזור נחשבין למפוזרין ותשובת
רבי יצחק קב בארבע אמות, קב פירות המפוזר על
פני שטח שאורך כל אחת מצלעותיו הוא ארבע
אמות ויחס כזה בין כמות ושטח נחשב לפיזור לגבי
דין מציאה והרי אלו שלו ועל כך שואלת הגמרא

היכי דמי?

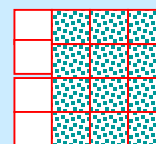

תשובת הגמרא אוקימתא

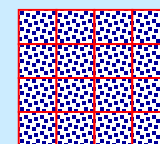
במכנשתא דבי דרי עסקינן

מדובר באפשרות שלישית, לא הינוח, לא נפילה,
אלא מעין השארת דעת, הפירות לא אבדו ולא הונחו
אלא הושארו מחמת קשיי הובלה או חוסר זמן.

קב בפחות
מארבע אמות
לא נפיש טרחייהו
ולכן אינו מפקירן

קב בארבע אמות
נפיש טרחייהו
ולכן מפקירן

טיעונים ומסקנות

תרשימים

ארבע בעיות של ר' ירמיה

המקרה	טרחא	חשוב
חצי קב בשתי אמות	לא נפיש טרחייהו	לא חשיבי
קביים בשמונה אמות	נפיש טרחייהו	חשיבי
קב שומשמין ד' אמות	נפיש טרחייהו	חשיבי
קב תמרי וקב רימוני	לא נפיש טרחייהו	לא חשיבי

מבנה ולשון הסוגיא

הרקע של הסוגיא

דרכי טיעון תלמודיים

הסוגיא כמכלול

ההשלכות של הסוגיא

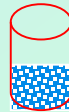
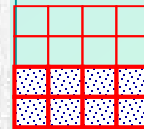
מצא פירות מפוזרין וכמה? א"ר יצחק: קב בארבע אמות. **היכי דמי? אי דרך נפילה אפילו טובא נמי, ואי דרך הינוח אפילו בציר מהכי נמי לא!?** א"ר עוקבא בר חמא: במכנשתא דבי דרי עסקינן: קב בארבע אמות דנפיש טרחייהו לא טרח איניש ולא הזר אתי ושקיל להו, אפקורי מפקר להו; בציר מהכי טרח והזר, אתי ושקיל להו, ולא מפקר להו.

בעי רבי ירמיה: חצי קב בשתי אמות מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דנפיש טרחייהו: חצי קב בשתי אמות כיון דלא נפיש טרחייהו לא מפקר להו? או דלמא משום דלא חשיבי, וחצי קב בשתי אמות, כיון דלא חשיבי מפקר להו? **קביים בשמונה אמות מהו?** קב בארבע אמות טעמא מאי? - משום דנפיש טרחייהו, וכ"ש קביים בשמונה אמות: כיון דנפישא טרחייהו טפי מפקר להו? או דלמא משום דלא חשיבי, וקביים בשמונה אמות כיון דחשיבי לא מפקר להו? **קב שומשמין בארבע אמות**

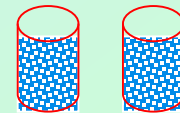
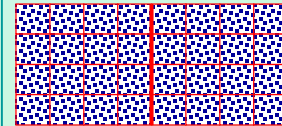
מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? - משום דלא חשיבי, ושומשמין כיון דחשיבי לא מפקר להו? או דלמא משום דנפיש טרחייהו, וכ"ש שומשמין, כיון דנפיש טרחייהו טפי - מפקר להו? **קב תמרי בארבע אמות, קב רמוני בארבע אמות מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי?** משום דלא חשיבי? קב תמרי בארבע אמות, קב רמוני בארבע אמות נמי: כיון דלא חשיבי מפקר להו? או דלמא משום דנפישא טרחייהו, וקב תמרי בארבע אמות וקב רמוני בארבע אמות כיון דלא נפיש טרחייהו לא מפקר להו מאי? **תיקו.**

ומשך כמין לשון ולכנס אלמנן ומניין הן: מלא שגול - כל דבולה: חנפריא - בגמ' מפרש: **נב' וכו'** חסות פיוז: קב - מפורז בארבע חסות אבל בג' חסות לא הוי פיוז וטעמא מפרש ואזיל: אי דרך נפילה. אם מנאש דרך נפילה שיש לדעת שלא הונחו שם מדעת אלא נפלו: אפילו טובא - מקב נמי דכיון דאין בהן סימן חילופו מנאש: ואי דרך היטח וכו' - טחיד לחזור ולטלן: במכנשתא דבי דרי - בשעה חסיפת גרטה וסלן דגן בעליהן ונפלו את העיקר וטחדו אלו: נפיש טרחייהו - לקביל: בלוי מהכי - אם היה פוזרן בפחות מכן: משום דלא חשיבי - פליה קב פירות לטרוח עליהן טורח קיטן של ארבע חסות: שומשמין - דקין מאד ויש טורח בקיבולן יותר מחטין אבל דמיהן יקרין: תמרים ורמונין - גסים הן ואין טורח בקיבולן: וי"ש

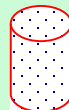
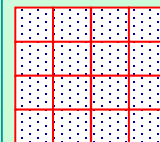
חצי קב בשתי אמות

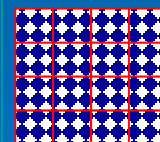
קביים בשמונה אמות

קב שומשמין בארבע אמות

קב תמרי/רימוני בארבע אמות

טיעונים ומסקנות

תרשימים

וּמִשְׁךָ כִּמְחֵן לִסְוֹן וְלִבְנוֹת אֲרָמָן
וּמִזִּיזֵן הֵן : מֵלֵא עִיבֹל - סֵל דְּבִילָה :
אֲנִפּוּרִיא - בְּנֵא' מִפְּרֵס : **נְבִי'** וְכוּתִי
חֲסִיב פִּיזוּר : קֶב - מִפּוֹר בְּאֲרֵב
אֲחֻס אֲבֵל בְּנ' אֲחֻס לֹא הוּי פִּיזוּר
וְעִמְמֵא מִפְּרֵס וְחִיל : אִי דֶרֶךְ נְפִילָה
אֵס מִגֵּאֵס דֶּרֶךְ נְפִילָה שִׁים לְדַעַת
שֵׁלֹא אֲנִיחֻו שֵׁס מִדַּעַת אֵלֹא נִפְלו :
אֲפִילוּ מִבֵּא - מִקֶּב נְמוּ דְּכִין דִּאִין
בֵּהן סִימֹן חִילֻשִׁי מִיֵּאֵשׁ : וְחִי דֶרֶךְ
הִטֵּחַ וכו' - עֲחִיד לִחְזוֹר וְלִישָׁן :
בְּמִכְנֶשֶׁתֹּה דְּבִי דְרִי - בִּשְׁעֵת אֲסִיפֹת
נִרְטֵחַ וּכְאֵן דָּסֵן בְּעִלְיוֹן וְכִשְׂרֵי אֵת
הַעִיקֵר וְטַחְרֻו אֵלֹו : נִפִּישׁ עֲרַחֲיִיחֻו
לִקְבָּלֵן : בְּלִיד מִהֵב - אֵס הִיֵּא פּוֹרֵן
בְּפִחוֹת מִכֵּן : מִשּׁוֹס דִּלֹּא חֲסִיבִי
עֲלִיֵּה קֶב פִּיזוּס לִפְרוּחַ עֲלִיוֹן טוֹרַח
קִיבּוֹץ סֵל אֲרֵבֵּת אֲחֻס : שִׁימְשִׁמֵּן
דִּקֵּין מֵאֵל וִישׁ טוֹרַח בְּקִיבּוּלֵן וְיִתֵּר
מִחֲסִין אֲבֵל דְּמִיֵּהן יִקְרֵין : תִּמְרִים
וְרִמְשִׁין - גִּסִּים הֵן וְחִין טוֹרַח בְּקִיבּוּלֵן
וְיִלּוּשׁ

'מצא פירות מפוזרין' וכמה? א"ר יצחק: קב
 בארבע אמות. היכי דמי? אי דרך נפילה
 אפילו טובא נמי, ואי דרך הינוח אפילו
 בציר מהכי נמי לא?! א"ר עוקבא בר חמא:
 במכנשתא דבי דרי עסקינן: קב בארבע אמות
 דנפיש טרחייהו לא טרח איניש ולא הדר אתי
 ושקיל להו, אפקורי מפקר להו; בציר מהכי
 טרח והדר, אתי ושקיל להו, ולא מפקר להו.
 בעי רבי ירמיה: חצי קב בשתי אמות מהו?
 קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דנפיש
 טרחייהו; חצי קב בשתי אמות כיון דלא נפיש
 טרחייהו לא מפקר להו? או דלמא משום דלא
 חשיבי, וחצי קב בשתי אמות, כיון דלא חשיבי
 מפקר להו? קביים בשמונה אמות מהו?
 קב בארבע אמות

מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? - משום דלא חשיבי, ושומשמין כיון
 דחשיבי לא מפקר להו? או דלמא משום דנפיש טרחיהו, וכ"ש שומשמין, כיון
 דנפיש טרחיהו טפי -מפקר להו? קב תמרי בארבע אמות, קב רמוני בארבע
 אמות מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דלא חשיבי? קב תמרי
 בארבע אמות, קב רמוני בארבע אמות נמי: כיון דלא חשיבי מפקר להו? או
 דלמא משום דנפישא טרחיהו, וקב תמרי בארבע אמות וקב רמוני בארבע
 אמות כיון דלא נפיש טרחיהו לא מפקר להו מאי? תיקו.

תרשימים

מבנה ולשון הסוגיא

דרכי טיעון תלמודיים

הסוגיא כמכלול

ההשלכות של הסוגיא

מדות שטח

אמה:

אמה = 6 טפחים

טפח = 8.2 ס"מ

אמה = 48.5 ס"מ

4 אמות = 194 ס"מ
(כמעט 2 מטר)

קב בארבע אמות

1	2	3	4
			3
			2
			1

מצא פירות מפוזרין וכמה? א"ר יצחק: קב בארבע אמות. היכי דמי? אי דרך נפילה אפילו טובא נמי, ואי דרך הינוח אפילו בציר מהכי נמי לא!? א"ר עוקבא בר חמא: **במכנשתא דבי דרי עסקינן: קב בארבע אמות דנפיש טרחיהו לא טרח איניש ולא הדר אתי ושקיל להו, אפקורי מפקר להו; בציר מהכי טרח והדר, אתי ושקיל להו, ולא**

במכנשתא דבי דרי עסקינן המשנה עוסקת באדם שמצא גרעיני תבואה בסביבות הגורן שם דשו אותו. לפעמים הבעלים אחרי הדישה בזמן שאוספים את התבואה שכחו חלק מהתבואה, אם הכמות היא קב בארבע אמות יש להניח שלא יחזרו לקחתם דנפיש טרחיהו הטרחה מרובה לאספם ולא טרח איניש ולא הדר שקיל להו אדם אינו טורח ולא יחזור ויבוא לקחת אותם אלא אפקורי מפקר להו, הוא מפקירם. אבל בציר מהכי, אם השטח קטן יותר טרח והדר אתי ושקיל להו ולא מפקיר להו, הוא יטרח ויחזר לקחתם ולא יפקיר אותם כי הטרחא קטנה.

הגורן הוא המקום שאליו היו מביאים את התבואה לאחר הקציר, ושם היו דשים את התבואה, כדי להפריד בין הגרעינים לבין הקש העוטף אותם. לאחר הדיש היו זורים ומפזרים את התבואה, כדי שהגרעינים הכבדים יותר יפלו על הארץ, ואילו התבן והמוץ יעופו ברוח. לשם כך נהגו להקים את הגורן על קרקע סלעית, במקום גבוה, כדי שהרוח תסייע בהעפת המוץ. הגורן הוקמה לרוב מחוץ לעיר, כדי שהאבק והמוץ לא יזיקו לאנשי העיר. במשנה קבעו שיש להרחיק את הגורן נ' אמה מהעיר (משנה), מסכת בבא בתרא, פרק ב, משנה ח)

תקופת הדיש הייתה לאחר הקציר. בשאר ימות השנה שימשה רחבת הגורן שבקרבת העיר לצורכי הציבור ושימשה גם כמקום כינוסים, טקסים. למשל: במלכים א, כ"ב 10 מסופר כי בגורן, לפני שער שומרון, ישבו אחזיה מלך ישראל ויהושפט מלך יהודה לפני צאתם לקרב נגד ארם והקשיבו לדברי הנביאים המתנבאים לפניהם.

מדות נפח

קב:

איפה – 3 סאים.

סאה – 6 קבים.

קב – 4 לוגים.

לוג

לוג 0.55 ליטר

קב 2.2 ליטר

0.55

ליטר

קב

2.2

ליטר

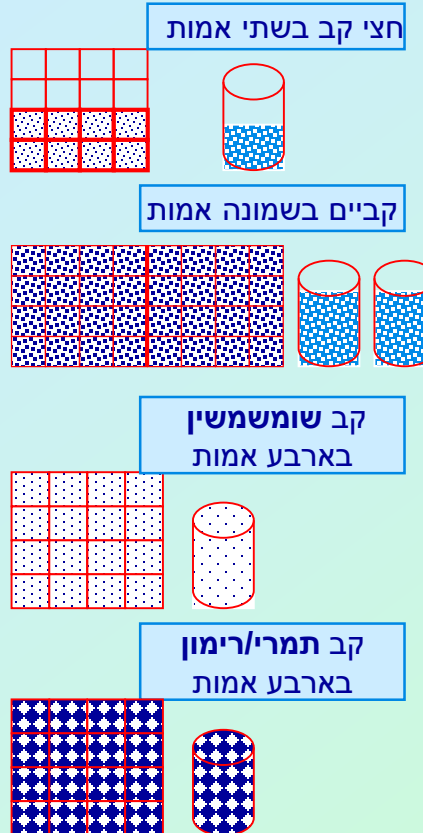
הרקע של הסוגיא

בבא מציעא דף

תרשים הסוגיא

ארבע בעיות של ר' ירמיה

המקרה	טרחא	חשוב
חצי קב בשתי אמות	לא נפיש טרחייהו	לא חשיבי
קביים בשמונה אמות	נפיש טרחייהו	חשיבי
קב שומשמין ד'	נפיש טרחייהו	חשיבי
קב תמרי וקב רימוני	לא נפיש טרחייהו	לא חשיבי

היכי דמי?

שאלת הגמרא וכמה? היא שאלה כפולה כמה פירות ועל פני איזה שטח פיזור נחשבין למפוזרין ותשובת רבי יצחק קב בארבע אמות, קב פירות המפוזר על פני שטח שאורך כל אחת מצלעותיו הוא ארבע אמות ועל כך שואלת הגמרא היכי דמי?

דרך הינוח

אפילו בפחות מקב

דרך נפילה

אפילו ביותר מקב

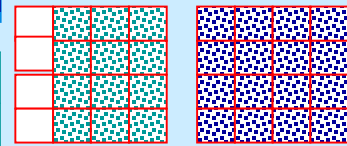
תשובת הגמרא אוקימתא

במכנשתא דבי דרי עסקינן

מדובר באפשרות שלישית, לא הינוח, לא נפילה, אלא מעין השארת דעת, הפירות לא אבדו ולא הונחו אלא הושארו מחמת קשיי הובלה או חוסר זמן.

קב בפחות מארבע אמות לא נפיש טרחייהו ולכן אינו מפקירן

קב בארבע אמות נפיש טרחייהו ולכן מפקירן

ארבע בעיות של ר' ירמיה

מה המניע בהפקרת תבואה האם טורח האיסוף מבלי להתייחס לחשיבות החפץ או יש כאן גורם נוסף פחיתות ערך.